

КАШТОЎНЫ РУБЕЛЬ

(Заканчэне.

Пачатак на 1-й стар.)

Паводле слоў кіраўніка дзяржавы, работнікі Нацыянальнага банка заслугу ўважваюць падзякі. Ён нагадаў Паўлу Калауру, што той нясе за гэта персанальную адказнасць, і заклікаў знаходзіць агульную мову з кіраўнікамі камерцыйных банкаў, выдаваць бяспечную работу ў сферы фінансаў.

Кіраўнік дзяржавы адзначыў, што Нацыянальны банк бачыць неабходнасць узмацнення фінансавай сістэмы краіны ў рамках сусветнай практыкі. «Каб узмацніць гэтую фінансавую стабільнасць, патрэбны нейкія дадатковыя змены ў нашым заканадаўстве. Якія — я хацеў бы пачуць для таго, каб уяўляць, што мы будзем рабіць, прымаем мы прапановы Нацыянальнага банка або не, але тое, што даложна мне, я абсалютна падтрымліваю», — сказаў ён.

Старшыня праўлення Нацыянальнага банка Беларусі Павел Калаур не стаў падрабязна спыняцца на выніках мінулага года і адзначыў толькі тое, што ў краіне забяспечана і цэнавая, і фінансавая стабільнасць як базавыя ўмовы для таго, каб у Беларусі забяспечваліся эканамічны рост і павышэнне дабрабыту грамадзян.

Стабільнасць — прыкмета майстэрства

Па выніках сустрэчы з кіраўніком дзяржавы Павел Калаур пагутарыў з журналістамі.

Ён адзначыў, што перад Нацыянальным банкам і ўрадам на бягу-

чы год стаяць больш амбіцыйныя задачы ў цэлым па забеспячэнні макраэканамічнай збалансаванасці. І гэта асабліва важна ва ўмовах тых выклікаў і геапалітычных нявызначанасцяў, якія назіраюцца ў свеце.

«Вяртаючыся да пытання аб фінансавай стабільнасці, хочацца адзначыць, што гэта вельмі важны элемент у цэлым макраэканамічнай палітыцы, і, вядома, гэтаму пытанню была ўдзелена сёння асабліва ўвага, — раскажаў старшыня праўлення Нацбанка. — Нам важна разумець, што фінансавая стабільнасць — гэта не проста ўстойлівасць на бягучым моманце банкаўскай сістэмы, іншых фінансавых пасярэднікаў, фінансавых рынкаў, аплатнай сістэмы, але гэта такі стан усіх гэтых кампанентаў, які дазваляе заставацца ўстойлівым, нават калі будзе нейкія знешнія шокі».

Кіраўнік галоўнай фінансавай установы падкрэсліў: сістэма павінна ўмець адказваць на выклікі, каб захавць устойлівы эканамічны рост. Паводле яго слоў, кіраўнік дзяржавы падтрымаў ініцыятыву Нацыянальнага банка ў гэтым кірунку, паколькі ўжо на сёння па заканадаўстве ён, як кіраўнік Нацбанка, нясе персанальную адказнасць за забеспячэнне фінансавай стабільнасці.

За Нацбанкам ужо сёння замацавана функцыя маніторынгу фінансавай стабільнасці — гэта аналіз. «Мы прапанавалі, каб быў не проста маніторынг, а адказнасць Нацыянальнага банка за забеспячэнне фінансавай

стабільнасці, — адзначыў Павел Калаур. — Безумоўна, для гэтага патрэбны і інструменты. Гаворка ідзе пра макрапрадэцыйнае рэгуляванне, палітыку і адпаведныя інструменты, якія падтрымлівалі б гэтую палітыку».

Міжнародная практыка ведае цэлы шэраг такіх інструментаў, некаторыя ў Беларусі ўжо здзейнічаны. У прыклад старшыня праўлення Нацбанка прывёў абмежаванне пазыковай нагрукі на фізічную асобу, калі яна бярэ крэдыты. Гэта накіравана на тое, каб засцерагчы насельніцтва ад залішняй закрэдытаванасці.

Што датычыцца пераходу Нацбанка на таргетаванне інфляцыі, то гэта таксама робіцца ў рамках забеспячэння дасягнення мэты па цэнавай стабільнасці.

Такім чынам, у гэтым кірунку Нацбанк адпрацуе разам з урадам усе падыходы і ўнясе адпаведныя дакументы для прыняцця рашэння кіраўніком дзяржавы.

Пашырыць сферу выкарыстання нацыянальнай валюты

Вяртаючыся да тэмы 25-годдзя беларускага рубля, Павел Калаур звярнуў увагу на ўпэўненасць Нацбанка ў тым, што зараз прыйшоў той перыяд, калі трэба крыху шырэць і глыбей пагаварыць пра давер да сваёй нацыянальнай валюты.

«У нас былі розныя перыяды. Гістарычная памяць, безумоўна, у насельніцтва прысутнічае, але мы апошнія чатыры гады разам з ура-

дам дэманстравалі, што пастаўленыя мэты па забеспячэнні цэнавай стабільнасці выконваюцца. Мы ў стане гэта ўсё забяспечваць, — падкрэсліў ён. — І безумоўна, гэта дазваляе захавць пакупную здольнасць нацыянальнай валюты. У гэтым кантэксце вельмі важна заўважыць тое, што неабходна, каб было паважлівае стаўленне да сваёй нацыянальнай валюты, каб пашырылася сфера прымянення нацыянальнай валюты».

Па словах старшыні праўлення Нацбанка, не павінна быць выкарыстання замежнай валюты ў разліках унутры краіны, таму што ёсць свой законны аплатны сродак — гэта беларускі рубель. «Мы павінны, як я калісьці заўважыў, адыходзіць ад гэтых рудыментаў, якія так ужо гістарычна ў нас склаліся, быў такі няпросты перыяд», — дадаў ён.

Кіраўнік галоўнай фінансавай установы Беларусі таксама раскажаў, што Нацбанк падрыхтаваў праект закона аб валютным рэгуляванні, які адлюстроўвае ліберальныя падыходы ў гэтай частцы. «Мы ад забароннай сістэмы павінны перайсці да сістэмы валютнага маніторынгу, дазвольнай сістэмы. З іншага боку, у гэтым законе яраз і прадугледжаны пытанні забароны выкарыстання замежнай валюты для разліку ўнутры краіны, — адзначыў спецыяліст. — Мы разлічваем, што ўжо дзесьці ў наступным годзе гэты закон будзе прыняты і пачынаючы з першага студзеня 2021 года ў нас будзе сучасная сістэма валютнага рэгуля-

вання, якая адпавядае найлепшай міжнароднай практыцы».

Гэты закон цяпер знаходзіцца на разглядзе ва ўрадзе.

Там жа знаходзіцца праект указа па рабоце з праблемнымі актывамі, праводзіцца абмеркаванне з зацікаўленымі ведамствамі. «Мы разлічваем, што ўжо ў першай палове гэтага года мы маглі б па гэтым пытанні вызначыцца», — сказаў ён.

На яго думку, гэты ўказ з'яўляецца аспектаў — гэта пытанні пашырэння даступнасці да фінансавання якраз у першую чаргу малым і сярэднім прадпрыемстваў. Гаворка ідзе пра выкарыстанне ў беларускім заканадаўстве міжнароднай практыкі, якая звязана з забеспячальніцкіх здзелках, калі прыярытэт пры спрэчках — у тым ліку пры банкруцтве — аддаецца абавязцельствам, якія забяспечаны закладамі, акцыямі. Такая практыка сведчыць аб тым, што краіны, якія адважыліся на такія змены, атрымалі дадатковую магчымасць для фінансавання малога і сярэдняга прадпрыемства.

Павел Калаур звярнуў увагу, што неабходна раскрыць больш інфармацыі пра тое, якія ў нас былі этапы станаўлення нацыянальнай валюты, Нацыянальнага банка як інстытута ў незалежнай дзяржаве. Будуць праводзіцца мерапрыемствы з гэтай мэтай. Акрамя таго, у бягучым годзе ў Беларусі з'яўляцца абноўленыя банкноты пяць і дзесяць рублёў, манеты наміналом у адну і дзве капейкі, два рублі.

Уладзіслаў ЛУКАШЭВІЧ.

Фінансы

СТАЎКА РЭФІНАНСАВАННЯ ПАКУЛЬ НЕ МЯНЯЕЦЦА

Аб гэтым паведаміў на брыфінгу старшыня праўлення Нацбанка Павел КАЛАУР пасля штоквартальнага пасяджэння па грашова-крэдытнай палітыцы.

Два асноўныя рашэнні

Ён, у прыватнасці, адзначыў, што праўленнем прыняты два ключавыя рашэнні. Першае — захавць нязмненнымі стаўку рэфінансавання і стаўку па пастаянна даступных аперацыях падтрымкі ліквіднасці банкаў. Гэта 10 і 11,5 працэнта гадавых адпаведна.

Другое з'яўляецца, хутчэй, тэхнічным: павысіць з 13 лютага гэтага года стаўку па дэпазітах авернай на 0,5 працэнтнага пункта да 8,5 працэнта гадавых. Дадзенае рашэнне прынята ў рамках планамернай працы па зніжэнні валацільнасці (зменлівасці) працэнтных ставак на крэдытна-дэпазітным рынку. Цяпер калідор працэнтных ставак па аперацыях рэгулявання ліквіднасці стане сіметрычным адносна стаўкі рэфінансавання. Гэта дазваляць узмацніць значнасць апошняй у механізме грашова-крэдытнай палітыкі.

Унутраны попыт на інфляцыю не цісне

Пры прыняцці рашэння аб стаўцы рэфінансавання кіраўніцтва рэгулятара імк-

нулася ўлічыць увесь спектр знешніх і ўнутраных умоў, якія ўплываюць на дасягненне мэтавага параметра па інфляцыі на 2019 год.

Летась пры вызначанай мэце не больш за 6 працэнтаў мы дасягнулі 5,6 працэнта. Цяпер стаіць задача пакінуць інфляцыю па выніках года ў межах 5 працэнтаў. Калі шэраг унутраных фактараў кажа аб магчымасці асцярожнага зніжэння працэнтных ставак, то знешнія ўмовы паказваюць нявызначанасць і цягнуць за сабой адпаведныя рызыкі.

«Мы бачым, што з боку ўнутранага попыту адсутнічае значны інфляцыйны ціск», — заявіў Павел Калаур. Паводле яго слоў, эканамічны рост паступова за-павольіўся пасля завяршэння фазы аднаўлення. Набывае больш умераны характар спахывецкая актыўнасць.

Рэальны курс беларускага рубля застаецца на сваім раўнаважным узроў-

ні. Працэнтныя стаўкі адпавядаюць макраэканамічнай сітуацыі, улічваюць рызыкі з боку знешніх шокаў і ўзровень інфляцыйных чаканняў. Дынаміка грашовага прапанавання, з аднаго боку, забяспечвае падтрыманне цэнавай стабільнасці, а з другога — не аказвае стрымліваючага ўплыву на дзелавую актыўнасць.

Дарагое мяса і рост заробкаў

Разам з тым ёсць шэраг фактараў, якія з'яўляюцца праінфляцыйнымі, лічыць старшыня праўлення.

Напрыклад, неспрыяльная кан'юнктура рынку сельскагаспадарчай прадукцыі, якая прывяла да паскоранага росту цэн на мяса. Адбіваецца хуткі рост заработных плат у канцы 2018 года. Уплыў на інфляцыю назіраецца з боку павышэння ўнутраных цэн на паліва, якое ў тым ліку прывяло да павелічэння выдаткаў вытворцаў.

У той жа час, на думку экспертаў Нацбанка, уплыў дадзеных фактараў з'яўляецца часовым. Іх дзейне захавецца ў пачатку гэтага года. Паводле ацэнак, інфляцыя ў першай палове года будзе перавышаць усталяваны на 2019 год мэтавы параметр. Гэта звязана з тым, што негатыўны ціск з боку часовых фактараў, якія ўжо дзейнічаюць, не знікне ў адно імгненне. Хоць паступова іх уздзеянне будзе згасаць.

Паводле ацэнак Нацбанка, праінфляцыйны ўплыў шоку цэн на мяса і мяса-прадукты сыдзе да другой паловы бягучага года. «У пацвярджэнне гэтага мы ўжо назіраем некаторае запаволенне інтэнсіўнасці росту цэн на тавары дадзенай групы».

Што датычыцца заробтнай платы, то пасля высокіх тэмпаў яе росту ў канцы 2018 года далейшы рост чакаецца на ўзроўні, які адпавядае павышэнню прадукцыйнасці працы. Таму дадзены фактар не будзе мець працягла інфляцыйнага эфекту.

Такім чынам, дзейне часовых і кан'юнктурных інфляцыйных фактараў у другой палове года будзе сыходзіць. На фоне збалансаванага росту ўнутранага попыту грашова-крэдытная палітыка захаве свой нейтральны характар. У выніку

інфляцыя замарудзіцца да значэнняў, вызначаных мэтавым параметрам.

Але істотны ўплыў на інфляцыю аказваюць знешнія фактары. Гэта павышаны інфляцыйны фон у Расіі ў сувязі з павелічэннем ПДВ. У той жа час ціск на нашы цэны ад расійскай інфляцыі будзе зніжацца, паколькі, па нашых меркаваннях і па прагнозах Банка Расіі, рост цэн замарудзіцца ў другой палове 2019 года.

Аднак нельга выключыць пагаршэнне эканамічнага становішча ў гэтай краіне, перш за ўсё з-за развіцця сітуацыі з санкцыямі ў дачыненні да яе эканомікі. Магчымы адток капіталу можа прывесці да паслаблення расійскага рубля, што стане фактарам паскарэння інфляцыйных працэсаў у Расіі.

Па рублёвых дэпазітах — ужо без абмежаванняў

Каментуючы рашэнне Нацбанка аб зняцці абмежаванняў гранічных працэнтных ставак па рублёвых дэпазітах, Павел Калаур адзначыў, што гэта «можа прыводзіць да розных сітуацый». «Але мы не чакаем нейкага значнага адхілення або вагання працэнтных ставак», — дадаў ён.

Рынак павінен сам вызначаць раўнаважны ўзровень ставак. Асабліва гэта

датычыцца нацыянальнай валюты, для таго каб належаў чынам працаваў трансмісійны механізм грашова-крэдытнай палітыкі. Гэта трэба таксама для таго, каб кіраўніцтва Нацбанка магло прымаць адпаведныя правільныя рашэнні па стаўцы рэфінансавання і па іншых працэнтных стаўках.

«А па валютных укладах, мы лічым, на дадзеным этапе заўчасна адмяняць гэтыя рэкамендацыі па абмежаванні гранічных працэнтных ставак. Паглядзім, як рынак будзе працаваць далей з гэтым механізмам», — сказаў старшыня праўлення.

Давер трэба заслужыць

І яшчэ. Фінансавы рэгулятар пачаў распрацоўку стратэгіі павышэння даверу да нацыянальнай валюты.

Яна прадугледжвае ў абавязковым парадку і адказнасць Нацбанка па забеспячэнні фінансавай стабільнасці. Гаворка ідзе аб павелічэнні долі нацвалюты ў разліках і ў балансах камерцыйных банкаў.

Павел Калаур адзначыў, што заўчасна кажаць аб крытэрыях, якія будуць вызначаны ў стратэгіі. «Пакуль зафіксавалі адзін паказчык: аб'ём крэдытаў у нацыянальнай валюце павінен быць не меншы за 50 %», — удакладніў ён.

Сяргей КУРКАЧ.